

Nader onderzoek vleermuizen
en huismussen ter plaatse van:

**Van Alphenstraat 11 / Nicolaas
Beetsstraat 8 te Nijverdal**

projectnummer

200538

TITELBLAD

RAPPORT

Type onderzoek	Nader onderzoek vleermuizen en huismussen
Locatie onderzoek	Van Alphenstraat 11 / Nicolaas Beetsstraat 8 te Nijverdal
Projectnummer	200538
Versie rapportage	1.0
Auteur	M. Oudshoorn
Controle en vrijgave	R.J.W. Huls
Paraaf vrijgave	
Datum	1 oktober 2020

OPDRACHTGEVER

Naam	Spacetolive Ontwikkeling B.V.
Contactpersoon	Dhr. P.C. Rosier
Adres	Concertgebouwplein 14, 1071 LN AMSTERDAM

UITGEVOERD DOOR

info@ecoreest.nl
www.ecoreest.nl

Kantoor Zuidwolde
 Industrierweg 20
 7921 JP Zuidwolde
 Tel: 0528 373 982

Kantoor Appingedam
 Opwierderweg 160
 9902 RH Appingedam
 Tel: 0596 633 355

Kantoor Almere
 Transistorstraat 91-34
 1322 CL Almere
 036 82 00 397

Eco Reest Holding BV is gecertificeerd volgens "NEN-EN-ISO 9001:2015", voor het geven van milieukundig advies in relatie tot ruimtelijke ontwikkelingen en gebouwen met inbegrip van de uitvoering van gerelateerde onderzoeksactiviteiten op het gebied van bodemonderzoek en -sanering, ecologie, asbestinventarisaties, sloopbegeleiding, bouwkundige opnames en energieprestatie advies.

Eco Reest BV is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Als aangesloten adviesbureau zorgen we samen met de andere leden voor een betere borging van kwaliteit in de uitvoering van ecologisch onderzoek.

Dit onderzoek en advies is tot stand gekomen onafhankelijk van de belangen van de opdrachtgever en derden.

Eco Reest BV is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus en is gemachtigd gebruik te maken van de ontheffingen en correspondentie met bevoegde gezagen van het Netwerk Groene Bureaus met betrekking tot Wet natuurbescherming.

DISCLAIMER

Ten behoeve van de juiste interpretatie van dit rapport is het noodzakelijk te beschikken over de gehele rapportage, inclusief bijlagen.

Het rapport is ongeschikt voor toepassing in een juridische context indien: de paginanummering van het rapport onjuist of onvolledig is, de bijlagen genoemd in de inhoudsopgave (deels) ontbreken en het projectnummer in het rapport en op de bijlage niet overeenkomt.

We stellen dit rapport alleen ter beschikking aan derden in geval van schriftelijke toestemming van de opdrachtgever.

© 2020 Eco Reest BV. Gebruik en overname van gegevens alleen toegestaan met volledige bronvermelding.

Wijze van citeren: Eco Reest (2020) Nader onderzoek vleermuizen en huismussen t.p.v. Van Alphenstraat 11 / Nicolaas Beetsstraat 8 te Nijverdal. Projectnummer: 200538.

INHOUD

1.	INLEIDING.....	4
1.1	Aanleiding en doelstelling	4
1.2	Wettelijk kader.....	4
1.2.1	Vogelrichtlijn.....	4
1.2.2	Habitatrichtlijn, bijlage II van verdrag van Bern en Bijlage I van verdrag van Bonn	5
1.2.3	Overige nationaal beschermde soorten	5
1.3	Leeswijzer	5
2.	PLANGEBIED EN VOORGENOMEN WERKZAAMHEDEN	6
2.1	Beschrijving plangebied.....	6
2.2	Voorgenomen werkzaamheden en planning	8
3.	ONDERZOEKSOPZET	11
3.1	Vleermuizen	11
3.2	Huismus	11
4.	RESULTATEN	13
4.1	Vleermuizen	13
4.1.1	Verblijfplaatsen	13
4.1.2	Foerageergebied.....	15
4.1.3	Vliegroutes.....	16
4.2	Huismus	16
4.2.1	Nestplaatsen.....	16
4.2.2	Foerageergebied/leefgebied	19
4.3	Overige waarnemingen	19
4.3.1	Egel	20
4.3.2	Steenmarter.....	20
4.3.3	Rode eekhoorn	21
4.3.4	Overige broedvogels.....	21
5.	CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN	22
5.1	Functie van het plangebied en effecten.....	22
5.1.1	Vleermuizen.....	22
5.1.2	Jaarrond beschermde vogelnesten	22
5.1.3	Overige beschermde soorten	22
5.2	Vervolgstappen	23
5.2.1	Ontheffing.....	23
5.2.2	Mitigerende maatregelen.....	24
5.2.3	Zorgplicht.....	24
5.3	Verantwoording	25
	GERAADPLEEGDE BRONNEN	26

1. INLEIDING

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de aanleiding en de doelstelling van het onderzoek en het wettelijk kader.

1.1 Aanleiding en doelstelling

Aanleiding tot het onderzoek is de voorgenomen herontwikkeling van de percelen Van Alphenstraat 11 en Nicolaas Beetsstraat 8 in Nijverdal. Hierbij wordt het kantoorpand (Van Alphenstraat 11) in- en uitwendig verbouwd t.b.v. realisatie van 28 appartementen. Daarnaast worden op het perceel nieuwe grondgebonden woningen gerealiseerd. De woning ter plaatse van Nicolaas Beetsstraat 8 wordt gesloopt.

In dat kader is door Eco Reest een quickscan uitgevoerd (projectnummer: 200214, datum 22 mei 2020). Hieruit is naar voren gekomen dat de locatie geschikt is voor verblijfplaatsen van vleermuizen en jaarrond beschermde nestplaatsen van huismussen.

Om vast te stellen of uit te sluiten dat zich verblijfplaatsen of jaarrond beschermde nesten van één of meerdere soorten op de locatie bevinden is Eco Reest BV gevraagd nader onderzoek uit te voeren naar vleermuizen en huismussen ter plaatse van Van Alphenstraat 11 / Nicolaas Beetsstraat 8 te Nijverdal.

Doel van het nader onderzoek is tweeledig:

1. Er wordt vastgesteld of en zo ja op welke manier, het plangebied deel uitmaakt van het functioneel leefgebied van:
 - vleermuizen;
 - huismussen.
2. Daarnaast wordt bepaald of de voorgenomen werkzaamheden een overtreding van de Wet natuurbescherming (Wnb) tot gevolg hebben.

1.2 Wettelijk kader

1.2.1 Vogelrichtlijn

De huismus is een beschermde inheemse vogelsoort als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn.

- Op grond van artikel 3.1 lid 2 van de Wnb is het verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
- Op grond van artikel 3.1 lid 4 van de Wnb is het verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
- Op grond van artikel 3.1 lid 5 van de Wnb is het verbod, bedoeld in het vierde lid, niet van toepassing indien de verstoring niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Het nest van een vogel, zoals bedoeld in artikel 3.1 lid 2 van de Wnb is de plaats die een vogel gebruikt voor het leggen en uitbroeden van de eieren en het grootbrengen van de jongen. Indien de soort nest-indicerend gedrag vertoont, zoals het baltsgedrag en het aanslepen van nestmateriaal tot het moment dat de jongen zelfstandig zijn, is het niet toegestaan het nest te verwijderen of de broedlocatie ongeschikt te maken. In de context van de Wnb valt onder nest zowel de inhoud als de ecologisch functionele omgeving onder het begrip nest. De omvang van de ecologisch functionele omgeving verschilt per vogelsoort. Het betreft de omgeving die nodig is om het broedsucces van de

betreffende vogelsoort te garanderen. Onder de verbodsbepaling vallen alle activiteiten die het broedsucces negatief beïnvloeden of teniet doen. Ook situaties, die het nest op zich niet fysiek aantasten, kunnen onder de verbodsbepalingen vallen. Als er bijvoorbeeld sprake is van aantasting van de ecologisch functionele omgeving, waardoor de broedvogel zijn nestplek permanent verlaat.

Artikel 3.1 lid 2 van de Wnb is gedurende het broedseizoen van toepassing op alle in gebruik zijnde nesten van vogels. Nesten van de huismus zijn op basis van vaste jurisprudentie bovendien jaarrond beschermd. Dit houdt in dat ook buiten het broedseizoen de nesten beschermd zijn en niet mogen worden vernield of weggehaald.

1.2.2 Habitatrichtlijn, bijlage II van verdrag van Bern en Bijlage I van verdrag van Bonn

Alle vleermuizen zijn beschermde inheemse soorten als bedoeld in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn en is zodoende beschermd op grond van artikel 3.5 van de Wnb.

- Op grond van artikel 3.5 lid 2 van de Wnb is het verboden om dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
- Op grond van artikel 3.5 lid 4 van de Wnb is het verboden om de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.

Onder voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van vleermuizen als bedoeld in artikel 3.5 lid 4 van de Wnb vallen onder andere kraamverblijven, zomerverblijven, paarverblijven en winterverblijven maar ook essentiële vliegroutes en foerageergebieden die van belang zijn voor de instandhouding van de voortplantingsplaats of rustplaats worden hieronder gerekend. Tijdelijke, seizoensgebonden verblijfplaatsen als hollen die van belang zijn voor de gunstige staat van instandhouding van een soort op populatieniveau of per individu zijn ook beschermd door artikel 3.5 lid 4 van de Wnb.

1.2.3 Overige nationaal beschermde soorten

In de Wet natuurbescherming is een lijst met nationaal beschermde soorten opgenomen. Hierop is artikel 3.10 van deze wet van toepassing:

- Op grond van artikel 3.10 lid 1 van de Wnb is het verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen

In de provincie Overijssel is de bestaande vrijstelling (Wnb art. 3.10, lid 2) voor egel en kleine marterachtigen (wezel, hermelijn en bunzing) per 1 december 2019 komen te vervallen, waardoor bij overtreding van de verbodsbepalingen voor deze soorten ontheffing nodig is (Provincie Overijssel, 2019).

1.3 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt het plangebied besproken. Hoofdstuk 3 bevat een onderzoeksopzet. Hoofdstuk 4 beschrijft de resultaten van het uitgevoerde onderzoek. Besloten wordt met hoofdstuk 5; de conclusies en advies voor eventueel benodigde vervolgstappen voor het project.

2. PLANGEBIED EN VOORGENOMEN WERKZAAMHEDEN

In dit hoofdstuk zijn het plangebied en de voorgenomen werkzaamheden binnen het plangebied beschreven.

2.1 Beschrijving plangebied

Het plangebied is circa 9.500 m² groot en betreft de percelen Van Alphenstraat 11 en Nicolaas Beetsstraat 8 te Nijverdal (figuur 2.1).

De locatie Van Alphenstraat 11 betreft een voormalig kantoorpand met bedrijfsruimtes en parkeerterrein. Het gebouw heeft momenteel een maatschappelijke bestemming. Momenteel is het bedrijf Rijnbrink hier deels gevestigd. Het gebouw heeft diverse hoogtes. Aan de voorzijde en aan de westzijde bevinden zich parkeervakken. Aan de achterzijde van het kantoorpand bevinden zich loodsen/garages. Nicolaas Beetsstraat 8 betreft een vrijstaande woning.

Binnen het perceel staan diverse bomen en is opgaand groen aanwezig. Binnen het plangebied zijn geen watergangen of andere oppervlaktewateren aanwezig. Figuren 2.2 tot en met 2.5 geven een impressie van de huidige situatie.

Figuur 2.1 Plangebied (rood omlijnd) (bron achtergrondkaart: ArcGIS).

Figuur 2.2 Zuidzijde van het plangebied, met in het midden de entree.

Figuur 2.3 Zuidzijde te slopen woning Nicolaas Beetsstraat 8.

Figuur 2.4 Noordoostzijde van het plangebied (loodsen).

2.2 Voorgenomen werkzaamheden en planning

Het plan is het bestaande kantoorpand om te vormen naar een appartementencomplex met 28 wooneenheden (tussen 78-87m²) en bergingen. De achterliggende loodsen en bedrijfsruimtes worden gesloopt. Het bestaande kantoorpand wordt daartoe in- en uitwendig verbouwd. De gevels blijven grotendeels behouden. Alleen aan de noordzijde wordt een deel van het kantoorpand van drie naar twee bouwlagen teruggebracht en wordt een aanbouw gerealiseerd ten behoeve van berging met daarbovenop dakterras. De (raam)kozijnen in het kantoorpand worden aangepast en de bestaande zonnescreens worden verwijderd.

Ook wordt de energetische waarde van het kantoorpand verbeterd. Het is nog onduidelijk of de spouwmuur wordt nageïsoleerd (volspuiten) of dat er van binnenuit voorzetwanden worden geplaatst.

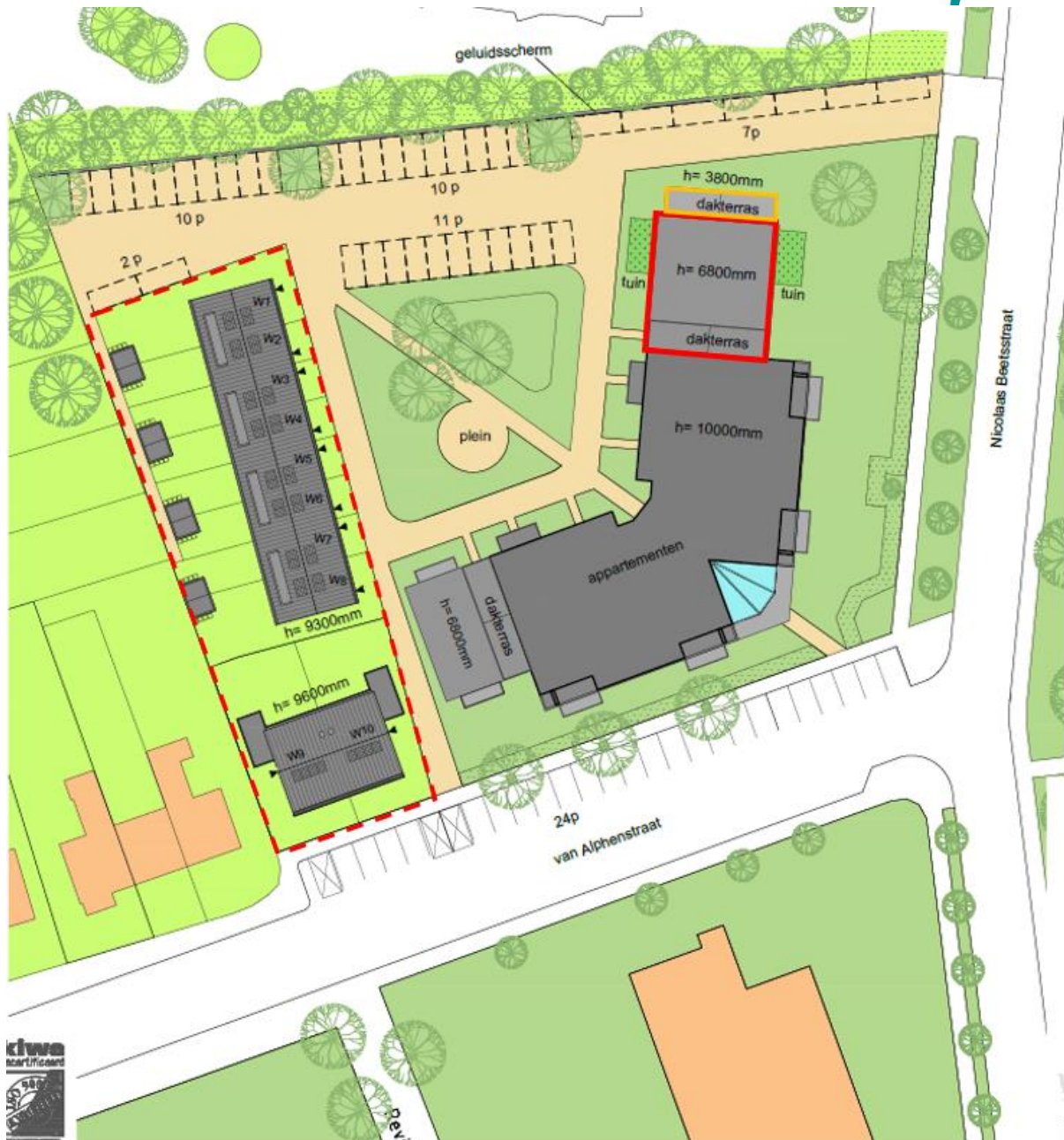
Daarnaast zullen op het perceel 9 tot 11 grondgebonden woningen (5,4x9m, twee lagen met kap) worden gebouwd. Een deel zal rijtjeswoningen worden en mogelijk een aantal 2-onder-1 kapwoningen.

De nieuwbouw zal op duurzame wijze met zonnepanelen en warmtepompen verwarmd worden, de bebouwing krijgt geen aansluiting op het gasnetwerk.

De woning Nicolaas Beetsstraat 8 wordt gesloopt. Op deze locatie wordt een toegangsweg naar de achterzijde van het appartementencomplex gerealiseerd.

Het bestaande opgaand groen zal grotendeels worden verwijderd. Hiervoor komt nieuw opgaand groen in de vorm van boombeplanting voor terug. De grote zomereiken aan de zuidkant van het kantoorpand blijven behouden.

Figuren 2.5 en 2.6 geven de toekomstige invulling weer. De sloop start het 2^e kwartaal van 2021 en de bouw vindt aansluitend plaats. In het 3^e kwartaal van 2022 zal het project gereed zijn.

Figuur 2.5 Toekomstige invulling plangebied (Bureau Bos, 03-09-2020). Rode stippellijn betreft nieuwbouw. Rood omlijnd betreft het deel van het bestaande kantoorpand dat van drie naar twee bouwlagen wordt teruggebracht. Oranje betreft een nieuwe aanbouw (berging/containers) waar bovenop dakterras wordt gerealiseerd.

Figuur 2.6 Nieuwe gevelopzet (Bureau Bos, 03-09-2020).

3. ONDERZOEKSOPZET

In dit hoofdstuk zijn de methoden van het veldonderzoek per onderzochte soortgroep (vleermuizen/huismussen) beschreven.

3.1 Vleermuizen

Het onderzoek is uitgevoerd conform de bepalingen uit de meest recente versie van het Vleermuis-protocol (versie 2017). Het vleermuisonderzoek heeft plaatsgevonden door middel van vijf bezoeken. Hiervan zijn drie ronden uitgevoerd tijdens de kraamtijd van vleermuizen. Daarnaast zijn twee bezoeken uitgevoerd tijdens de paartijd van vleermuizen. Tegelijkertijd met het onderzoek naar verblijfplaatsen zijn ook de functie vliegroute en leefgebied onderzocht.

Met behulp van een batdetector (Batlogger C, Echometer Touch 2) is de aanwezigheid van kraam-, zomer- of paarverblijfplaatsen van vleermuizen in het kantoorpand en naastgelegen woning in beeld gebracht. Gedurende de bezoeken is het plangebied door twee personen twee uur lang onderzocht op verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen. Drie onderzoeksronden hebben plaatsgevonden in de avonduren, na zonsondergang. Twee ronden zijn uitgevoerd vanaf twee uur voor zonsopkomst. Hierbij zijn geluids- en visuele waarnemingen genoteerd en ultrasone geluiden van vleermuizen opgenomen.

Analyse van opgenomen vleermuisgeluiden heeft, waar nodig, plaatsgevonden met behulp van het programma Wavesurfer of Batsound. Hierbij is met behulp van sonogrammen het in het veld opgenomen geluid op soort gedetermineerd.

Het onderzoek naar vleermuizen heeft op de volgende data en bij de onderstaande weersomstandigheden plaatsgevonden:

Tabel 3.1 Uitgevoerde onderzoeksronden vleermuizen.

Bezoek	Datum	Start-tijd	Weers-omstandigheden	Aantal veldwerkers	Typen verblijfplaatsen
1.	01-06-2020	21:35	Droog, licht bewolkt, 2 Bft, 19-17°C	2	Kraam- en zomerverblijfplaatsen
2.	02-07-2020	03:00	Droog, licht bewolkt, 2 Bft, 13-14°C	2	Kraam- en zomerverblijfplaatsen
3.	08-07-2020	21:45	Droog, half bewolkt, 1 Bft, 15-14°C	2	Extra ronde kraam- en zomerverblijfplaats laatvlieger
4.	26-08-2020	21:20	Overwegend droog, tweemaal motregen*, bewolkt, 3 Bft, 15-14°C	2	Paar- en zwerm verblijfplaatsen
5.	23-09-2020	05:15	Droog, half bewolkt, 2 Bft, 10-11°C	2	Paar- en zwerm verblijfplaatsen

* De regenbuitjes betrof motregen van hooguit enkele minuten. Deze hadden geen effect op de activiteit van de vleermuizen, aangezien de vleermuizen zowel tijdens de buitjes als daarna bleven vliegen/foerageren.

3.2 Huismus

Het onderzoek naar huismussen is uitgevoerd overeenkomstig de eisen uit de Soortinventarisatieprotocol van het Netwerk Groene Bureaus (versie 2017). Deze schrijft voor dat er twee veldbezoeken plaatsvinden in de periode van 1 april tot 20 juni. Deze veldbezoeken moeten tussen 1 à 2 uur na zonsopkomst of 1 à 2 uur voor zonsondergang worden uitgevoerd bij droog weer.

Het doel van het nader onderzoek naar huismussen is het vaststellen of uitsluiten van jaarrond beschermde nestplaatsen van deze soort binnen het plangebied. In geval er sprake is van nestelende huismussen in het plangebied, is tevens vastgesteld om hoeveel nestplaatsen het gaat.

Tijdens het onderzoek is gebruik gemaakt van een verrekijker om het exacte gedrag en de nestlocaties in detail te kunnen bepalen. Nestlocaties zijn vastgesteld op basis van nest-indicerende waarnemingen, zoals zingende mannetjes, bezoeken aan potentiële nestplaatsen, transport van nestmateriaal en transport van voedsel voor de jongen.

Het onderzoek naar huismussen heeft op de volgende data en bij de onderstaande weersomstandigheden plaatsgevonden:

Tabel 3.2 Uitgevoerde onderzoeksronden nestplaatsen huismus.

Bezoek	Datum	Tijdstip	Weersomstandigheden	Aantal veldwerkers
1.	14-04-2020	10:30 - 12:00	Droog, half bewolkt, 2 Bft, 12°C	1
2.	08-05-2020	10:00 - 12:00	Droog, zonnig, 1 Bft, 18°C	1

4. RESULTATEN

In dit hoofdstuk zijn de resultaten van het veldonderzoek per onderzochte soortgroep (vleermuizen, huismussen en overige soorten) beschreven.

4.1 Vleermuizen

4.1.1 Verblijfplaatsen

Binnen het plangebied zijn in het kantoorpand verblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis vastgesteld. Eén verblijfplaats bevindt zich aan de noordkant van het gebouw, waar vanonder de dakrand een gewone dwergvleermuis uitvliegend is waargenomen. Daarnaast is op een tweede locatie, boven de entree van het kantoorpand, een gewone dwergvleermuis waargenomen die enkele malen de dakrand heeft aangetikt. Gezien het gedrag gaat het hier, ondanks dat er niet daadwerkelijk is in- of uitgevlogen, om een tweede verblijfplaats. Gezien het aantal exemplaren (maximaal twee individuen) en de data van de waarnemingen (1 juni) gaat het hier om twee zomerverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis.

Tijdens de najaarsrondes is tijdens het eerste paarbezoek (26 augustus) op een aantal plekken aan de voorzijde van het kantoorpand een paarroepende gewone dwergvleermuis gehoord. Deze soort stoot, in tegenstelling tot andere soorten, tijdens de vlucht sociale roepen uit. Het exacte aantal en locaties van de paarverblijfplaats(en) is lastig te herleiden. Bij het tweede najaarsbezoek (23 september) is een individu waargenomen die een tijdlang strak langs de gevel vloog, deze eenmaal aantikte en vervolgens in noordwestelijke richting wegvloog. Dit gedrag (aantikken) duidt op een vermoedelijk aanwezige (paar)verblijfplaats.

Gezien de waarnemingen in het voorjaar met maximaal twee individuen en de afstand tussen de bekende zomerverblijfplaatsen betreft het naar verwachting één, hooguit twee paarverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis. Dit kunnen dezelfde locaties zijn als de eerder vastgestelde zomerverblijfplaatsen, maar kunnen ook andere plekken in het kantoorpand betreffen.

Tabel 4.1 geeft een overzicht van de relevante gebouwgebonden waarnemingen. De exacte locaties van de (vermoedelijke) verblijfplaatsen zijn op kaart weergegeven in figuur 4.1 en specifiek aangegeven in figuren 4.2 en 4.3.

De locaties zijn naar verwachting tevens in gebruik als winterverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis. Deze functie is moeilijk aan te tonen. Er mag zekerheidshalve vanuit gegaan worden dat een plek die als zomerverblijfplaats van een mannetje in gebruik is, tevens ook als winterverblijf wordt gebruikt. Plekken met een paarverblijfplaats of een kraamkolonie kunnen ook als winterverblijf gebruikt worden. Binnen het plangebied kunnen winterverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis zodoende niet worden uitgesloten, omdat er zowel zomer- als paarverblijfplaatsen aanwezig zijn. Gezien het lage aantal dieren dat is waargenomen zal het niet om een massawinterverblijf gaan, maar om een verblijfplaats van één of enkele dieren.

Geconcludeerd wordt dat er van gewone dwergvleermuis twee zomerverblijfplaatsen en één, hooguit twee paarverblijfplaatsen aanwezig zijn in het kantoorpand. Deze locaties kunnen ook jaarrond in gebruik zijn.

De invliegopening van de meest noordelijke verblijfplaats bevindt zich aan de dakrand. Bij sommige panden kunnen vleermuizen via het dak ook de open spouwmuur bereiken. Hierdoor kan niet exact worden vastgesteld of de verblijfplaats zich in het dak of in de spouwmuur bevindt.

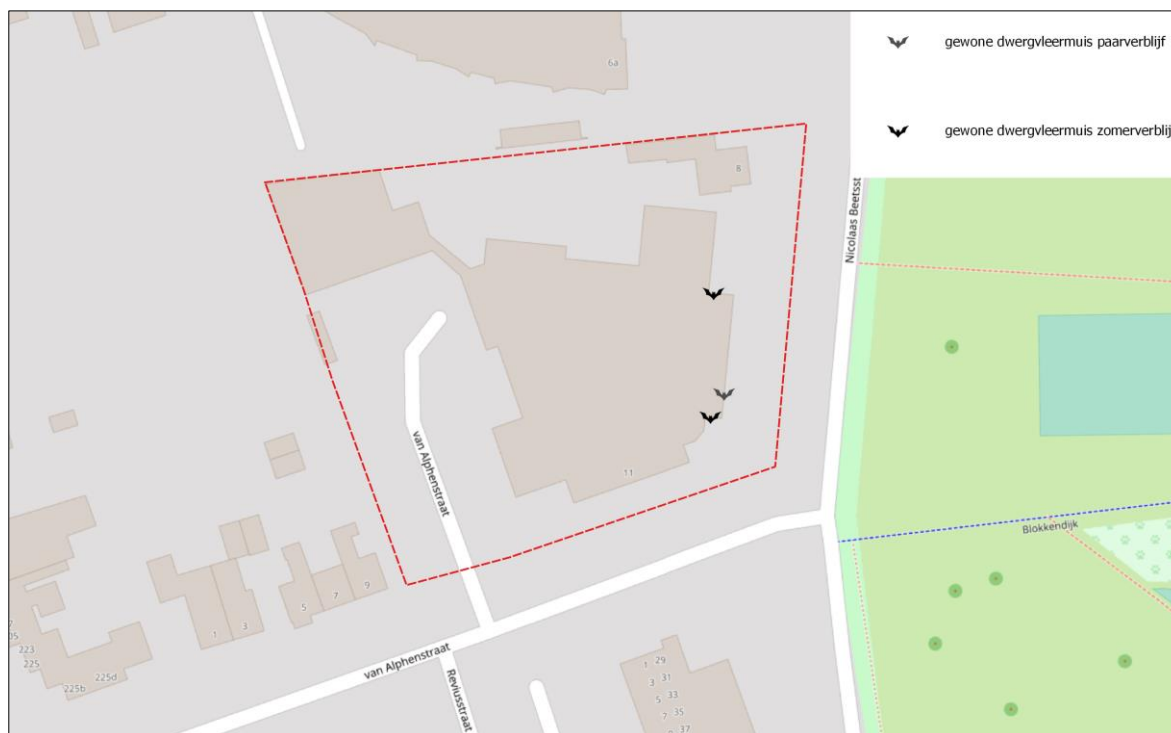
De invliegopening bij de vermoedelijke verblijfplaats bij de entree (aantikkend exemplaar) is onduidelijk. Dit kan aan de dakrand zijn, of een van de open stootvoegen of toegankelijke ruimte tussen de

muur en het raamkozijn. De opening naar de vermoedelijke paarverblijfplaats betreft naar verwachting een toegankelijke ruimte/spleet tussen het kozijn en de muur.

Tijdens de veldbezoeken zijn naast gewone dwergvleermuis enkele overvliegende laatvliegers en rosse vleermuizen waargenomen. Deze lieten geen specifieke binding met het plangebied zien. Verblifplaatsen van andere soorten worden zodoende niet verwacht.

Tabel 4.1 Veldbezoeken en waarnemingen vleermuizen.

Bezoek	Adres	Vleermuissoort	Functie verblijfplaats	Invliegopening
1.	Van Alphenstraat 11	Gewone dwergvleermuis	Zomerverblijf	Onder dakrand (fig 4.2)
		Gewone dwergvleermuis	Zomerverblijf	Boven entree, onder dakrand/stootvoeg (aantikkend) (fig 4.2)
2.	Geen relevante waarnemingen binnen het plangebied	-	-	-
3.	Geen relevante waarnemingen binnen het plangebied	-	-	-
4.	Van Alphenstraat 11	Gewone dwergvleermuis (max. 2 ex.)	Paarverblijfplaats	Onduidelijk, rondvliegende baltende dieren
5.	Van Alphenstraat 11	Gewone dwergvleermuis (1 ex.)	Paarverblijfplaats	2e verdieping, ruimte tussen kozijn en muur (aantikkend) (fig 4.3)

Figuur 4.1 Locaties vastgestelde zomerverblijfplaatsen (zwart symbool, noordelijke en zuidelijke waarneming) en vermoedelijke paarverblijfplaats (grijs symbool, de middelste waarneming) van gewone dwergvleermuis.

Figuur 4.2 Vastgestelde zomerverblijfplaatsen gewone dwergvleermuis (zie ook fig 4.1). Links: de noordelijke verblijfplaats met invliegopening aan de dakrand. Rechts: de meest zuidelijke verblijfplaats boven de entree, invliegopening onduidelijk (dakrand, open stootvoeg of ruimte tussen kozijn).

Figuur 4.3 Locatie vermoedelijke paarverblijfplaats gewone dwergvleermuis (zie ook fig. 4.1).

4.1.2 Foerageergebied

Het plangebied wordt gebruikt om te foerageren door gewone dwergvleermuis. Het gaat echter om lage aantallen, hooguit enkele exemplaren. Bovendien is in de directe omgeving voldoende soortge-
 gelijk habitat aanwezig in de vorm van tuinen en plantsoenen. Het gaat daarom niet om een essentieel foerageergebied. Na afronding van de werkzaamheden is het plangebied ook weer beschikbaar als foerageergebied, doordat er tuinen komen en er wordt zorggedragen voor een groene inrichting.

4.1.3 Vliegroutes

De gebouwen en bosschages in de omgeving vormen lijnvormige elementen die als vliegroute kunnen worden gebruikt door vleermuizen. Tijdens de veldbezoeken zijn geen waarnemingen gedaan die duiden op (belangrijke) vliegroutes.

4.2 Huismus

4.2.1 Nestplaatsen

Tijdens het veldonderzoek zijn op diverse plekken in het kantoorpand nestplaatsen van huismussen waargenomen. Hierbij zijn zowel zingende mannetjes als bezoeken aan aanwezige nestplaatsen waargenomen. In totaal zijn er 14 nestplaatsen van huismussen aanwezig in het plangebied (zie figuur 4.2 en tabel 4.2). De nestplaatsen bevinden zich bij/op de aanwezige zonnescreefs (zie figuren 4.3 - 4.7).

Tabel 4.2 Overzicht waarnemingen nestplaatsen huismus.

Bezoek	Adres	Aantal en locatie nestplaatsen
1&2	Van Alphenstraat 11	Totaal 14 huismusnesten, boven zonnescreefs.

Figuur 4.2 Nestlocaties huismussen.

Figuur 4.3 Huismus (mannetje) naast nest aanwezig.

Figuur 4.4 Locaties nesten huismussen (rode stip) en nest boomkruiper (blauwe stip, zie par. 4.3) aan zuidzijde kantoorpand.

Figuur 4.5 Locaties nesten huismussen (rode stip) aan noordoostzijde kantoorpand.

Figuur 4.6 Locaties nesten huismussen (rode stip) aan zuidoostzijde kantoorpand.

Figuur 4.7 Locaties nesten huismussen (rode stip) aan noordoostzijde kantoorpand.

4.2.2 Foerageergebied/leefgebied

Het plangebied vormt vanwege de terreinkenmerken (grotendeels verharding) en lage aantal foeragerende dieren geen essentieel foerageergebied voor huismussen.

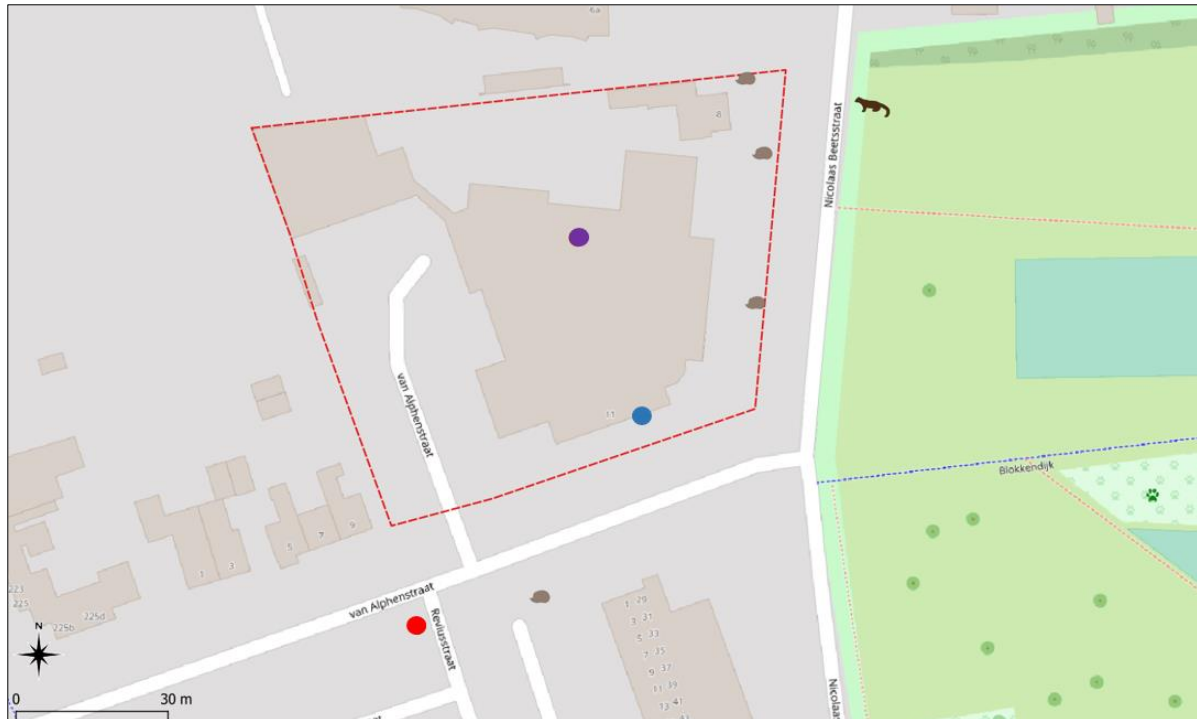
Tijdens het veldbezoek is geconstateerd dat de groenstructuren in de directe omgeving functioneel leefgebied (foerageergebied) voor de huismussen vormen. Het gaat daarbij met name om de tuinen, plantsoenen en het park (Blokkenpark) aan de overzijde van de straat. Deze delen vormen voldoende alternatief foerageergebied voor huismus.

4.3 Overige waarnemingen

Tijdens het nader onderzoek zijn binnen nabij het plangebied enkele andere (beschermde) soorten waargenomen, namelijk boomkruiper, egel, steenmarter, scholekster en rode eekhoorn. Onderstaande tabel (4.3) geeft een overzicht van deze waarnemingen. De locaties zijn weergegeven in figuur 4.8.

Tabel 4.3 Waarnemingen overige beschermde soorten.

Bezoek	Adres	Waarnemingen
8 mei 2020	Van Alphenstraat 11	1x nest boomkruiper (fig. 4.4)
1 juni 2020	Van Alphenstraat 11 Van Alphenstraat (e.o.)	1x egel (rust/slaapplaats in heg) 1x steenmarter (passerend)
2 juli 2020	Van Alphenstraat 11 Van Alphenstraat (e.o.)	2x egel (foeragerend) 1x egel (rust/slaapplaats in heg) 1x scholekster (roepend op het dak) 1x steenmarter (passerend) 1x rode eekhoorn (passerend)

Figuur 4.8 Locaties waarnemingen overige beschermde soorten: egel, steenmarter, scholekster (paarse stip), boomkruiper (blauwe stip) en rode eekhoorn (rode stip).

4.3.1 Egel

Tijdens een aantal veldbezoeken is een egel rustend/slapend waargenomen in groene heggen/hagen binnen en rond het plangebied. Het betreft de heg aan de voorzijde (oostkant) en op de perceelsgrens aan de noordzijde. Ook is er een waarneming gedaan van een individu die binnen het plangebied foerageerde. Het plangebied maakt zodoende onderdeel uit van het foerageergebied van egel.

De egel is in de provincie Overijssel een beschermde soort (Provincie Overijssel, 2019). Dat betekent dat het verboden is dieren opzettelijk te doden of te vangen of om de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen opzettelijk te beschadigen of te vernielen (Wnb art. 3.10 lid 1).

Aangezien de heggen behouden blijven (zie figuur 2.5), is geen sprake van aantasting van de (vaste) rust- en verblijfplaatsen van egel. Ook is het plangebied in de toekomstige situatie weer geschikt(er) als foerageergebied voor egel doordat er wordt zorggedragen voor een groene inrichting.

4.3.2 Steenmarter

De steenmarter is tijdens een aantal veldbezoeken in de directe omgeving van het plangebied passerend waargenomen (rand Blokkenpark). De waarnemingen duiden niet op aanwezigheid van vaste rust- en verblijfplaatsen binnen het plangebied. Ook uit de quickscan bleek dat er binnen het plangebied geen geschikte verblijfmogelijkheden voor steenmarter zijn (Eco Reest BV, 2020). Vaste rust- en verblijfplaatsen van steenmarter zijn zodoende uitgesloten binnen het plangebied.

Het plangebied kan wel onderdeel uitmaken van het foerageergebied. Gezien de terreinkenmerken (grotendeels bebouwd, verhard, gazon) betreft dit echter geen essentieel leefgebied. Tijdens de werkzaamheden is voldoende alternatief foerageergebied in de directe omgeving aanwezig. Na afloop van de werkzaamheden is het plangebied door aanwezigheid van tuinen en een groene inrichting ook weer grotendeels geschikt als foerageergebied.

4.3.3 Rode eekhoorn

De rode eekhoorn is tijdens een veldbezoek aan de overzijde van het plangebied, in de bomen langs de Reviusstraat, waargenomen. De waarneming duidt niet op aanwezigheid van vaste rust- en verblijfplaatsen binnen het plangebied. Uit de quickscan bleek ook dat er binnen het plangebied en in de directe omgeving geen eekhoornnesten zijn in de bomen aanwezig zijn (Eco Reest BV, 2020). Aanwezigheid van (vaste) verblijfplaatsen van eekhoorn is uitgesloten binnen het plangebied.

Het plangebied kan wel een (gering) onderdeel uitmaken van het foerageergebied. Gezien de terreinkenmerken (grotendeels bebouwd, verhard, gazon) betreft dit echter geen essentieel leefgebied. Tijdens de werkzaamheden is voldoende alternatief foerageergebied in de directe omgeving aanwezig. Na afloop van de werkzaamheden is het plangebied door aanwezigheid van tuinen en een groene inrichting weer geschikt als foerageergebied.

4.3.4 Overige broedvogels

Het plangebied is in het broedseizoen geschikt als broedlocatie voor diverse (niet jaarrond beschermde) vogelsoorten. Zo is er in het kantoorpand een nest van een boomkruiper vastgesteld (zie figuur 4.4/4.8). Boomkruiper staat vermeld op de lijst jaarrond beschermde soorten als een categorie 5-soort (Provincie Overijssel, 2019). Ook kunnen enkele andere categorie 5-soorten zoals spreeuw kunnen worden verwacht. Dit betreft soorten die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen.

Voor de aangetroffen boomkruiper (en andere te verwachten categorie 5-soorten) zijn in de omgeving van het plangebied, zoals het naastgelegen Blokkerpark en in de omringende groenstructuren voldoende alternatieven aanwezig. Het nest van boomkruiper en andere te verwachten categorie 5-soorten zijn dan ook niet jaarrond beschermd.

Tijdens een ochtendbezoek (2 juli) is ook een roepende scholekster vanaf het dak gehoord. Dit was slechts eenmalig, zodat er naar verwachting geen sprake was van een broedgeval.

Tevens biedt het aanwezige groen aan de randen van het perceel en de (binnen)tuin mogelijkheden voor diverse algemeen voorkomende vogels om te nestelen.

Alle in gebruik zijnde vogelnesten zijn beschermd. Voor het broedseizoen wordt geen standaard periode gehanteerd, van belang is of er een broedgeval aanwezig is. Globaal loopt het broedseizoen van vogels van 1 maart tot 1 september. Dit is echter afhankelijk van de soort en van de klimatologische omstandigheden.

5. CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

In dit hoofdstuk zijn de conclusies en aanbevelingen die uit de resultaten van de veldbezoeken voortvloeien per soortgroep (vleermuizen, huismus en overige beschermde soorten) beschreven.

5.1 Functie van het plangebied en effecten

5.1.1 Vleermuizen

Uit de resultaten van het vleermuisonderzoek komt naar voren dat binnen het plangebied twee zomerverblijfplaatsen en 1 à 2 twee paarverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis aanwezig zijn die mogelijk jaarrond in gebruik zijn. Op de locaties van de verblijfplaatsen blijven de gevels en het dak behouden. Wel kunnen de werkzaamheden (wo. aanpassen kozijnen) zorgen voor verstoring/aantasting van de verblijfplaatsen. In geval na-isolatie van de spouwmuren plaatsvindt, gaan deze verblijfplaatsen verloren.

Tabel 5.1 Resultaten vleermuisonderzoek.

Soort	Kraam-verblijf	Zomer-verblijf	Paar-verblijf	Winter-verblijf	Overtreding Wnb
Gewone dwergvleermuis	Nee	Ja, 2 verblijfplaatsen	Ja, 1 max. 2 verblijfplaatsen.	Mogelijk	Mogelijke verstoring/aantasting verblijfplaatsen. In geval van na-isolatie spouwmuur: vernietiging verblijfplaatsen.

Binnen het plangebied zijn foeragerende of doortrekkende vleermuizen waargenomen. Gezien de lage aantallen gaat het hier niet om een essentieel foerageergebied of essentiële vliegroutes. Bovendien zijn in de directe omgeving voldoende alternatieven aanwezig.

5.1.2 Jaarrond beschermde vogelnesten

Uit het onderzoek naar huismussen blijkt dat er binnen het plangebied 14 nestplaatsen van huismus aanwezig zijn. Als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden (verwijderen zonnescreefs/aanpassen kozijnen) gaan deze jaarrond beschermde nestplaatsen verloren.

Tabel 5.2 Resultaten jaarrond beschermde vogelnesten.

Soort	Nestplaats	Aantasting	Essentieel leefgebied	Aantasting	Overtreding Wnb
Huismus	Ja (14 ex.)	Ja	Nee	Nee	Ja

Ook is een nestplaats van boomkruiper aangetroffen. Dit betreft een categorie 5-soort op de Overijsselse lijst met jaarrond beschermde nesten. Voor deze soort (en eventueel andere te verwachten categorie 5-soorten) zijn in de (directe) omgeving voldoende alternatieven beschikbaar. De nesten van deze categorie 5-soorten zijn dan ook niet jaarrond beschermd.

5.1.3 Overige beschermde soorten

Tijdens het aanvullend onderzoek zijn enkele andere beschermde soorten (zoogdieren en vogels) waargenomen (zie tabel 5.3).

Egel gebruikt de heggen aan de randen van het plangebied als rust/slaapplaats. Aangezien de heggen behouden blijven, is geen sprake van aantasting. Steenmarter en eekhoorn hebben geen vaste rust- en verblijfplaatsen binnen het plangebied. Negatieve effecten op deze soorten is niet aan de orde.

In het broedseizoen kunnen diverse (niet jaarrond beschermde) vogelsoorten in en rond het plangebied (in bebouwing en opgaand groen) gaan nestelen. Voor alle inheemse vogelsoorten geldt een verbod op handelingen die soorten, nesten, eieren of vaste rust-of verblijfplaatsen beschadigen. Verstoring van broedgevallen is toegestaan zolang dit geen wezenlijke invloed op de gunstige staat van instandhouding heeft.

Tabel 5.3 Resultaten overige beschermde soorten.

Soort	Verblijf-/ nestplaats	Aantasting	Essentieel leefgebied	Aantasting	Overtreding Wnb
Egel	Ja	Nee	Nee	Nee	Nee
Steenmarter	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee
Rode eekhoorn	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee
Overige broedvogels	Mogelijk	Nee, onder voorwaar- den*	Nee	Nee	Nee, onder voor- waarden*

* Geen sprake van aantasting/verstoring van mogelijk aanwezige nesten wanneer buiten het broedseizoen wordt gewerkt, werkzaamheden voor het broedseizoen worden opgestart en continue doorlopen of voorafgaand aan broedseizoen het plangebied natuurvrij wordt gemaakt (zie 5.2.2 – Overige broedvogels).

5.2 Vervolgstappen

5.2.1 Ontheffing

Bij de voorgenomen werkzaamheden is ten aanzien van huismus sprake van overtreding van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming. Voor het wegnemen van nestplaatsen van huismus, is wettelijk gezien een ontheffing van de Wet natuurbescherming noodzakelijk.

Ten aanzien van vleermuizen kan mogelijk sprake zijn van overtreding(en) op de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming, namelijk het doden, verstoren en/of het beschadigen/vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van vleermuizen (art. 3.5 Wnb). Mogelijk kunnen met een zorgvuldige werkwijze overtredingen worden voorkomen. Indien gekozen wordt voor naisolatie van de spouwmuur gaan deze verblijfplaatsen sowieso verloren en is een ontheffing noodzakelijk.

Gedeputeerde Staten kan onder Artikel 3.3 lid 4 en Artikel 3.8 lid 5 een ontheffing verlenen “in het belang van de volksgezondheid, openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten”, in het geval er geen andere bevredigende oplossing is én de maatregelen niet leiden tot verslechtering van de staat van instandhouding van de desbetreffende soort (art. 3.3) of er geen afbreuk wordt gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan (art. 3.8).

Om een ontheffing te verkrijgen, moet bij de aanvraag een activiteitenplan meegestuurd worden waarin wordt beschreven hoe elke verblijfplaats die komt vervallen gecompenseerd wordt en hoe bij de uitvoer van de werkzaamheden rekening wordt gehouden met de aanwezigheid van de beschermde soorten.

De officiële termijn voor het verkrijgen van een besluit van de provincie ten aanzien van de Wet natuurbescherming is dertien weken, met een mogelijkheid tot verlenging van zeven weken. Gezien de lange afhandeltijd en de tijd die nodig is als gewenningsperiode of voor een op kwetsbare periodes aangepaste planning, wordt geadviseerd dit ruim voor het uitvoeren van de werkzaamheden te doen.

5.2.2 Mitigerende maatregelen

Vleermuizen en huismussen

Een zorgvuldige uitvoeringswijze kan verstoring op verblijfplaatsen van vleermuizen voorkomen, of tot een minimum beperken. Voor verblijfplaatsen van vleermuizen geldt dat er alternatieve verblijfplaatsen moeten worden aangeboden als de huidige verblijfplaatsen worden aangetast. Ook voor nestplaatsen van huismussen geldt dat er alternatieve nestplaatsen moeten worden aangeboden als de huidige nestplaatsen worden aangetast. Deze alternatieve nest- of verblijfplaatsen moeten tijdig voor de werkzaamheden worden aangeboden, omdat er rekening gehouden moet worden met een gewenningsperiode.

De concrete uitwerking van de benodigde mitigerende maatregelen vindt plaats in een activiteitenplan. Binnen de Wet natuurbescherming is het vereist dat de werkzaamheden plaats vinden onder begeleiding van een ecologisch deskundige. Deze geeft, in overleg met de opdrachtgever, aan waar zich geschikte locaties bevinden voor het plaatsen van alternatieve voorzieningen. Tevens adviseert deze in eventuele maatregelen die nodig zijn voor aanvang of tijdens het project. Hierbij moet gedacht worden aan de planning van het werk, bijvoorbeeld om kwetsbare periodes te ontzien en om rekening te houden met de gewenningstijd die nodig is voor alternatieve verblijfplaatsen. Ook dient de bebouwing voorafgaand aan de werkzaamheden - in de minste kwetsbare periode(n) - ongeschikt te worden gemaakt voor vleermuizen en huismussen. Dit mag pas na ontvangst van de ontheffing.

Overige broedvogels

Het plangebied is in het broedseizoen tevens geschikt als broedlocatie voor diverse (niet jaarrond beschermde) vogelsoorten. Voor alle inheemse vogelsoorten geldt een verbod op handelingen die soorten, nesten, eieren of vaste rust- of verblijfplaatsen beschadigen. Verstoring van broedgevallen is toegestaan zolang dit geen wezenlijke invloed op de gunstige staat van instandhouding heeft.

Geadviseerd wordt om geen werkzaamheden uit te voeren binnen het broedseizoen, zodat geen sprake is van overtreding van de Wet natuurbescherming ten aanzien van broedvogels. Voor het broedseizoen wordt geen standaardperiode gehanteerd, van belang is of er een broedgeval aanwezig is. Globaal loopt het broedseizoen van vogels van 1 maart tot 1 september. Dit is echter afhankelijk van de soort en van de klimatologische omstandigheden. Ook kan ervoor worden gekozen de werkzaamheden voor het broedseizoen op te starten en continu door te werken.

Indien de werkzaamheden binnen het broedseizoen plaatsvinden, wordt geadviseerd potentiële nestlocaties voor het broedseizoen ongeschikt te maken voor vogels (natuurvrij maken). Wanneer de werkzaamheden in het broedseizoen worden opgestart en de potentieel geschikte locaties niet van tevoren dichtgezet kunnen worden, moet de locatie voorafgaand aan de werkzaamheden worden vrijgegeven door een ervaren ecooloog. Indien bij de controle in gebruik zijnde nesten van vogels, of in aanbouw zijnde nesten worden aangetroffen moet een zorgvuldige werkwijze worden bepaald of dienen de werkzaamheden worden uitgesteld tot het nest niet meer in gebruik is.

5.2.3 Zorgplicht

Wij merken op dat te allen tijde de zorgplicht blijft gelden. Deze zorgplicht houdt in dat nadelige gevolgen voor flora en fauna zoveel mogelijk moeten worden voorkomen. De zorgplicht geldt voor alle planten en dieren, beschermd of niet.

5.3 Verantwoording

De initiatiefnemer of opdrachtgever is verantwoordelijk voor het gebruik van de rapportage. Eco Reest BV aanvaardt dan ook geen aansprakelijkheid voor de inhoud, interpretaties of conclusies, indien gebruik wordt gemaakt van deelaspecten van deze rapportage, zonder verwijzing naar de volledige rapportage. Bovendien aanvaardt Eco Reest geen aansprakelijkheid voor kosten en vertraging die optreden als gevolg van het voorkomen van beschermde flora en fauna.

GERAADPLEEGDE BRONNEN

Literatuur / documenten

BIJ12 (2017a). Kennisdocument Gewone dwergvleermuis *Pipistrellus pipistrellus*. Versie 1.0, juli 2017.

BIJ12 (2017b). Kennisdocument Huismus *Passer domesticus*. Versie 1.0, juli 2017.

Dietz, C., O. von Helversen, D. Nill (2011): *Vleermuizen; Alle soorten van Europa en noordwest-Afrika*, De Fontein / Tirion Uitgevers B.V., Utrecht

Eco Reest BV (2020). Quicksan Wet natuurbescherming t.p.v. Van Alphenstraat 11 en Nicolaas Beetstraat 8 te Nijverdal. Projectnummer: 200214, 22 mei 2020.

Netwerk Groene Bureaus, werkgroep 'Standaarden en protocollen' (2017). Soortinventarisatieprotocollen in het kader van de Wet natuurbescherming, versie juli 2017

Provincie Overijssel (2019). Omgevingsverordening Overijssel 2017, in werking 01-12-2019.

Veldman, J. en C. Troost (2019). Brochure Soortenbescherming in Overijssel – Bunzing, egel, hermelijn en wezel. Afdeling Natuur en Milieu, november 2019.

Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging (2017) Vleermuisprotocol 2017, maart 2017.

Websites

Nationale Databank Flora en Fauna. Geraadpleegd in september 2020, van www.NDFF.nl¹

Overheid (2020). Wetstekst Wet natuurbescherming, van <https://wetten.overheid.nl/BWBR0037552/2020-01-01>.

Provincie Overijssel (2019). Lijst jaarrond beschermende nesten van vogels in Overijssel, van https://www.overijssel.nl/publish/pages/163396/lijst_jaarrond_beschermde_nesten_van_vogels_in_overijssel_sept2019_dt.pdf.

RVO – broedvogelkalender (<https://mijn.rvo.nl/documents/20448/80143/Natuurkalender+voor+vo-gels/86d1570c-bf66-4157-bc97-a126ccde22d5>).

Vogelbescherming (2020). Huismus. Geraadpleegd in september 2020, van <https://www.vogelbescherming.nl/ontdek-vogels/kennis-over-vogels/vogelgids/vogel/huisumus>.

¹ In dit rapport worden gegevens gebruikt welke (deels) afkomstig zijn uit de NDFF. Deze mag niet zonder toestemming van BIJ12 worden verstrekt aan derden of op enige andere wijze openbaar gemaakt worden.